

امارت اسلامی افغانستان
وزارت ارشاد، حج و اوقاف
ریاست ارشاد و انسجام امور مساجد
آمریت ارشاد و دعوت
مدیریت عمومی تنظیم خطبه ها

رهنمای خطبه روز جمعه مؤرخ: ۱۴۴۳/۷/۲ هجری قمری مطابق ۱۴۰۰/۱۱/۱۵ هجری شمسی

اسباب هلاکت امت های گذشته

الحمد لله الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نذيراً ، والصلاة والسلام على من بعثه الله هادياً ومبشراً ونذيراً، وداعياً إلى الله بإذنه وسراجاً منيراً ، صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً .
أما بعد .

اگرما تاریخ هلاکت ملت های گذشته را دقیق مطالعه نمائیم می بینیم که مهمترین اسباب هلاکت آنان مخالفت آنها از پیغمبران بوده و ارتکاب معاصی و گناهان امت های قبلی از اثر آن معاصی توسط عذاب گونه گون الهی هلاک گردیدند که این درحقیقت درس عبرت برای ما امت محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم است که خود را از انجام گناهان که باعث تباهی آنها گردیده است ، برحذر نمائیم همان گونه که قرآن کریم و احادیث نبوی صلی الله علیه وسلم ما را از ارتکاب گناه منع نموده است اگرما طبق رهنمود های قرآن کریم و پیامبر صلی الله علیه وسلم زندگی خویش را عیار نمائیم تا رستگاری دنیا و آخرت نصیب ما گردد.

هلاکت اقوام گذشته اسباب مختلف دارد که از جمله آن بزرگترین سبب آن گناه و معصیت میباشد:

۱- گناه و معصیت :

گناه ها و معصیت عذاب های دنیوی و اخروی در قبال خود دارند و آثار بدی بالای انسانها ، شهرها و مناطق در پی دارد هیچ شر ، مرض و بلای در دنیا و آخرت نیست مگر به سبب گناه و معصیت است .

اگر فکر کنیم چه چیزی ابلیس را از ملکوت آسمانها راند و به لعنت گرفتار کرد؟

کدام چیزی سبب شد که ساکنان زمین را غرق کرد؟ طوری که الله متعال می فرماید: {مِمَّا خَطِيئَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأُدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مَن دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا} نوح: (۲۵)

ترجمه: سرانجام همه ای آنها بخاطر گناهان شان غرق کرده شده اند و به آتش در آورده شدند و جز الله برای خویش یار و یاور نیافتند.

و چه باعث شد که باد بی خبرتند بالای قوم عاد مسلط شد و همه را بلند کرد و به زمین انداخت طوری که الله تعالی میفرماید: {وَأَمَّا عَادُ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ (۶) سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ} الحاقه: (۷)

ترجمه: و اما قوم عاد به وسیله باد تند نهایت سرد و بسیار سرکش هلاک کرده شده اند؛ الله جل جلاله آن باد را هفت شب و هشت روز پیاپی برایشان مسلط کرد تو ای بیننده اگر آنجا میبودی مرده های مردم را در آن شب ها و روزها میدیدی که به زمین افتاده بودند گویا اینکه تنه های درخت خرماي فرو افتاده اند.

و چه علت بود که به ثمودی ها آواز شدید فرستاده شد تا اینکه به اثر آن دلهایشان پاره پاره شد و همه هلاک شدند، طوری که الله تعالی میفرماید: {فَأَخَذْنَاهُمُ الرِّجْفَ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ} اعراف: (۷۸)

ترجمه: پس زلزله آنها را فراگرفت و درخانه ای خودشان مرده به زانو در افتادند.

و چه عملی بود که به اثر آن قوم لوط قریه های ایشان به آسمان بلند شد، که حتی ملائک آواز سگ های شان را می شنید؛ باز آن قریه را زیر و زبر کرد و باران سنگ جهنمی بالایشان بارید و همه را هلاک کرد و چند نوع

عذابی را با آنها مسلط کرد که به هیچ امتی مسلط نشده بود طوریکه خداوند جل جلاله میفرماید: ﴿وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ﴾ {اعراف: (۸۴)}

ترجمه: وباران بزرگی را بر آنها بارانیدیم پس بنگر انجام مجرمان چگونه بود.

وجه باعث شد که فرعون و قوم او در بحر غرق شد و ارواح شان به جهنم انداخته شد، طوریکه الله تعالی میفرماید: ﴿وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ﴾ {البقرة: (۵۰)}

ترجمه: وبیاد آورید که دریا را برای شما شگافتیم پس شما را نجات بخشیدیم و فرعونیان را غرق نمودیم و شما میدیدید.

وجه علت بود که قارون با مال، اهل و خانواده اش به زمین فرورفت چنانچه که خداوند در این باره میفرماید: ﴿فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ﴾ {القصص: (۸۱)}

ترجمه: پس ما قارون و خانه اش را به زمین فرو بردیم، پس جز الله هیچ گروهی نداشت که در برابر (عذاب الهی) یاری اش دهند و خود نتوانست خویشان را کمک کند.

وجه باعث شد که بالای بنی اسرائیل یک قوم جنگ جو مسلط شد که مردهایشان را به قتل رسانیدند و زنهای او را لادهایشان را اسیر گرفتند و خداوند میفرماید: ﴿وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا﴾ {اسراء: (۴)}

ترجمه: و ما در تورات به بنی اسرائیل اعلان کردیم که البته دوبار در زمین فساد خواهید کرد و سرکشی بزرگی را انجام خواهید داد.

مسلمانان متدین این جزای گناه در دنیا و عذاب آخرت از اینها خیلی سخت تر است چنانچه الله تعالی میفرماید: ﴿وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى﴾ {طه: (۱۲۷)} ترجمه: و شکنجه نیست که عذاب آخرت سخت تر و دوام دارتر است.

پس مردم امروزه از گذشته پند نمی گیرند، در این مورد خداوند متعال میفرماید: ﴿أَلَمْ نُهَبِكِ الْأُولَىٰ (۱۶) ثُمَّ نُنَبِّعُهُمُ الْآخِرِينَ (۱۷) كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ (۱۸) وَيَلُومُنِي لَمَّا كَذَبْتَنِي﴾ {مراسلات: (۱۹)}

ترجمه: آیا ما پیشینیان را هلاک نکردیم، سپس پسینیان را بدنبال آنان روان میکنیم، ما با گنهگاران چنین رفتار میکنیم، در آن روز، وای بر تکذیب کننده گان.

یکی از آثار گناه و معصیت این است که در زمین انواع فساد بروز میکند مثلاً: در آب، در هوا، در میوه ها و در ابدان طوریکه الله تعالی میفرماید: ﴿ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ {الروم: (۴۱)}

ترجمه: تباهی و خرابی در خشکه و دریا بخاطر اعمالی پدیدار گشته است که دست های مردمان انجام داده اند تا الله جزای برخی از کارهای را که انجام داده اند به آنها بچشاند تا از کارهای بد بازگردند.

و دیگر آثار گناها و وقوع زلزله ها است که در نقاط مختلف زمین صورت میگیرد، که قریه ها و خانه هارا ویران میکند. و از آثار گناها در آب این است که باران ها بند میشود و آبهای زمین فرو میرود که باعث هلاکت زراعت و مواشی میشود.

و آثار گناها در ابدان بروز امراض کشنده و صعب العلاج است که آنرا در گذشته و حال می بینیم.

و آثار گناها در جوامع، اختلافات فرقه گرایی که منجر به قتل، کشتار و تسلط ظالمین میشود طوریکه قرآن کریم میفرماید: ﴿قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ انظُرْ كَيْفَ نَصَّرَفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ﴾ {انعام: (۶۵)}

ترجمه: بگو او تواناست بر اینکه بر شما از بالای سرتان و یا از زیر پای تان عذابی بفرستد یا شما را گروهی پراکنده گرداند و طعم (عذاب) جنگ را به هر یک از شما بوسیله دیگری بچشاند، ببین چگونه آیت ها را گوناگون بیان میکنیم تا بفهمند.

و از بزرگترین آثار گناهان این است که نور قلب را خاموش و غیرت را کم میکند و اراده معصیت را تقویت و اراده توبه را ضعیف میکند تا اینکه رفته رفته به توبه موفق نمی شود و از دنیا بدون توبه می رود .

مسلمانان متدین !

گناهان در جوامع امروزه به اشکال مختلف بروز کرده و اکثر مردم به آن مبتلا اند از قبیل بی نمازی، ترک جماعت، خوردن مال حرام، سود، خیانت در معاملات، گرفتن مال مردم از طریق راه باطل، موسیقی مبتذل در خانه ها و بازارها، بی حجابی زنان و تقلید از کفار در تاریخ، لباس، کلام و غیره از قبیل تراشیدن ریش و دراز کردن بروت و استایل انداختن و دراز کردن نا خون چنانچه رسول الله صلی الله علیه وسلم میفرماید: (خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ وَ قَرُّوا اللَّحَى وَ أَحْفُوا (وَ أَحْفُوا) الشَّوَارِبِ) رواه البخاری

ترجمه: مخالفت نمائید مشرکین را، ریشتان را بگذارید و بروت های تان را کوتاه نمائید.

پس باید مسلمانان بخداوند رجوع کنند طوری که الله تعالی میفرماید: { وَ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ } : النور (۳۱)

ترجمه: وای مؤمنان همگی به سوی الله توبه کنید تا رستگار شوید.

۲- یکی از اسباب بارز هلاکت امت های گذشته حرص محبت مال و مقام بوده است :

بناءً دین مقدس اسلام اعلان میدارد که حق جسم و روح رعایت شود و به جنبه مادی و معنوی زندگی هر دو توجه گردد ولی هرگز این دو جنبه را در یک سطح قرار نداده است بلکه جنبه معنوی و توجه به امور آخرت از دیدگاه اسلام اصل و هدف بوده و جنبه مادی و امور دنیوی مایه امتحان و آموزش و بهره زود گذر و زوال پذیر و وسیله ای برای رسیدن به سعادت آخرت معرفی گردیده است .

بناءً نباید دنیا را اساس و هدف قرار داده در امور آخرت غفلت ورزیده الله متعال در قرآن کریم میفرماید: { وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ } (انفال: ۲۸).

ترجمه: اموال و فرزندان شما صرف وسیله آزمایش برای شما هستند و نزد خداوند جل جلاله پا داشتی بزرگ است .

الف- خطر محبت مال و مقام در دین :

عن كعب بن مالك - رضي الله عنه - ، قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - : (مَا ذُنُوبَانِ جَائِعَانِ أَرْسِلَا فِي غَنَمٍ بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حِرْصِ الْمَرْءِ عَلَى الْمَالِ وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ) . رواه الترمذي

ترجمه: هرگاه دو گرگ گرسنه که در یک رمه گوسفند رها شوند آنقدر فساد نمی کنند که حرص شخص بر مال و شرف به دینش ضرر رساننده و فاسدش می کند.

منظور اینکه محبت مال و مقام، حرص و تلاش در راه آن چنان به دین انسان و ارتباط وی با پروردگارش مضر تمام میشود که ضرر دو گرگ گرسنه که در یک رمه گوسفند رها شوند، نسبت به آن کمتر است.

پیامبر صلی الله علیه وسلم از مال و ثروت نسبت به امت خود نگرانی نموده ، و محبت آنرا سبب هلاکت امت خود قرار داده فرموده است: (قَوْلَ اللَّهِ لَا الْفَقْرَ أَحْسَى عَلَيْكُمْ، وَلَكِنْ أَحْسَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُبْسَطَ عَلَيْكُمُ الدُّنْيَا كَمَا بُسِطَتْ عَلَى مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ، فَتَنَّا فَسُوءَهَا كَمَا تَنَافَسُوهَا، وَتُهْلِكُكُمْ كَمَا أَهْلَكْتَهُمْ) . متفق علیه

ترجمه: بخدا سوگند، من از فقر شمانمی ترسم، بلکه از آن بیم دارم که دروازه های دنیا به روی شما باز شود همانطور که بر پیشینیان باز شد، و شما را هلاک کند همانطور که آنان را هلاک کرد).

ب- حرص و تلاش در راه رسیدن به قدرت از نظر اسلام:

اسلام طلب امارت (منصب) حرص و تلاش در راه آن را به هر عنوانی که باشد، حرام و ممنوع قرار داده است زیرا بیشتر بلکه همه کسانی که خواستار قدرت اند، و بخاطر بدست آوردن آن تلاش میورزند ، افراد جاه طلب بوده ، و رسیدن به حکومت و منصب را بخاطر استعلا و برتری بالای دیگران میخواهند که نتیجه حتمی بقدرت رسیدن این گونه اشخاص فساد و انحطاط جامعه می باشد .

پیامبر صلی الله علیه وسلم: طلب منصب و مقام، و حرص و ورزیدن بر آن را حرام قرار داده، و از گماشتن افرادی که طالب قدرت بودند، ابا و ورزیده است:

عن عبد الرحمن بن سمرة قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم: (يَا عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ سَمُرَةَ لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ، فَإِنَّكَ إِنْ أُوتِيَتْهَا عَنْ مَسْئَلَةٍ وَكَلْتِ إِلَيْهَا، وَإِنْ أُوتِيَتْهَا مِنْ غَيْرِ مَسْئَلَةٍ أُعِنْتَ عَلَيْهَا) متفق عليه

پیامبر صلی الله علیه وسلم برای عبدالرحمن بن سمرة گفت: "ای عبدالرحمن بن سمرة! امارت و حکومت را درخواست مکن چون از روی درخواست و علاقمندی به تو داده شود، مسؤلیت انجام آن به عهده تو سپرده میشود، و خداوند در این کار با تو کمکی نخواهد کرد، اگر بدون درخواست تو، برایت داده میشود، درانجا آن کمک و یاری خداوند با تو می باشد".

عن أبي موسى قال: دخلت على النبي صلى الله عليه وسلم أنا ورجلان من بني عمي، فقال أحد الرجلين: يا رسول الله، أمرنا على بعض ما ولاك الله عزوجل. وقال الآخر: مثل ذلك فقال: "إنا والله لا نولي على هذا العمل أحداً سألته، ولا أحداً حرص عليه".

ابوموسی اشعری گفت: من با دوتن از پسران کاکایم نزد پیامبر صلی الله رفتیم، پس یکی از آنها گفت: ای رسول الله، مرا بر برخی از کارهایی که خداوند به تو سپرده است، مقرر کن و دیگری نیز مانند وی سخن گفت.

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: "سوگند به خداوند، شخصیکه خواستار این کار (منصب و مقام) بوده باشد، و یا بر آن حریص باشد نمی گمارم".

عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: (إِنَّكُمْ سَتَخْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَتَسْتَكُونُونَ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَنِعْمَ الْمَرْضِعَةُ وَبُنْتِ الْفَاطِمَةِ) صحيح البخاري-نسخة طوق النجاة

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: شما برای بدست آوردن امارت (مقام و منصب) حرص خواهید نمود، درحالی که امارت موجب ندامت و پشیمانی در آخرت خواهد بود. پس این مقام و منصب خوب شیردهنده (دردنیا) و بد جدا کننده از شیر (درحالت بعد از مرگ) می باشد.

۳- یکی دیگر از اسباب هلاکت امت های گذشته ترک امر بالمعروف و نهی از منکر میباشد:

جامعه اسلامی نسبت به سائر جوامع همین بهتری را دارا است که افراد جامعه به هدف کاهش امراض، فساد اخلاقی و سائر جرائم تمام افراد این جامعه را به خیرخواهی بر یکدیگر بر کارهای نیک تشویق نموده است چنانچه الله تعالی جل جلاله در قرآن کریم میفرماید: {كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ} آل عمران: (۱۱۰)

ترجمه: شما هستید بهترین امت که بیرون کرده شده اید تا مردم را به کارهای نیک امر نموده و از کارهای بدمنع و به الله ایمان دارید.

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: (مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ) رواه مسلم.

ترجمه: کسیکه دید از شما منکری را باید آنرا بدست خود تغییر دهد و اگر توان نداشت به زبان خود و اگر توان این را هم نداشت به قلب خود بد ببیند و این ضعیف ترین درجه ایمان است.

السلام عليكم ورحمت الله وبركاته